

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 marca 2016 r.

Pozycja 154

POSTANOWIENIE

z dnia 2 lutego 2016 r.

Sygn. akt Ts 166/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.W. w sprawie zgodności:

art. 58 pkt 12 lit. b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, ze zm.) w zw. z art. 231 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.) z:
art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 28 kwietnia 2015 r. (data nadania) A.W. (dalej: skarżąca) kwestionuje zgodność art. 58 pkt 12 lit. b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U.2015.615, ze zm.; dalej: Prawo o adwokaturze) w zw. z art. 231 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U.88.553, ze zm.; dalej: kk) z art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona na podstawie następującego stanu faktycznego. Pismem z 3 listopada 2014 r. skarżąca złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z art. 231 § 2 kk przez Naczelną Radę Adwokacką (dalej: NRA), polegającego na przekroczeniu uprawnień przez podjęcie uchwały z listopada 2011 r. w sprawie „Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej”. Postanowieniem z listopada 2014 r. asesor Prokuratury Rejonowej w W. odmówił wszczęcia śledztwa ze względu na brak realizacji znamion zarzucanego NRA typu czynu zabronionego. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że wydawanie regulaminu dotyczącego odbywania aplikacji adwokackiej mieści się w wyznaczonych w ustawie kompetencjach NRA, dlatego nie można uznać, że wydanie tego aktu nastąpiło z przekroczeniem uprawnień NRA. Po rozpatrzeniu zażalenia złożonego na powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z lutego 2015 r. utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

3. Z wydaniem wskazanych rozstrzygnięć skarżąca łączy naruszenie prawa określonego w art. 65 ust. 1 Konstytucji statuującego wolność wyboru i wykonywania zawodu. W uza-

sadnieniu wniesionej skargi skarżąca wykazuje, że samorząd adwokacki nie jest – na podstawie art. 93 ust. 1 Konstytucji – upoważniony przez ustrojodawcę do uchwalania aktów o charakterze wewnętrznym, w tym do uchwalania regulaminów odbywania aplikacji. Aby potwierdzić swoją tezę, skarżąca odwołuje się szeroko do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i do wypowiedzi przedstawicieli doktryny. Na tej podstawie formułuje zarzut, zgodnie z którym NRA, uchwalając w oparciu o art. 58 pkt 12 lit. b zaskarżonej ustawy „Regulamin odbywania aplikacji adwokackiej”, przekroczyła swoje kompetencje. Zdaniem skarżącej ustrojodawca nie upoważnił też NRA do wprowadzania ograniczeń w dostępie do zawodu adwokata w postaci kolokwium wewnętrznych. Ponadto pobieranie dodatkowych opłat przez NRA w związku z niezaliczonym kolokwium wyczerpuje znamię „działania na szkodę” interesu aplikantów i stanowi równocześnie działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. W konkluzji skarżąca stwierdziła, że uchwalenie przez NRA „Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej” było przestępstwem określonym w art. 231 § 2 kk.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

2. Skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony indywidualnych praw i wolności o charakterze podmiotowym. Jej rozpoznanie zostało uzależnione od spełnienia licznych warunków wynikających bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w ustawie o TK z 1997 r. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przesłanką rozpatrzenia skargi konstytucyjnej jest wykazanie przez skarżącego, że naruszenie jego konstytucyjnego prawa podmiotowego lub konstytucyjnej wolności nastąpiło wskutek wydania rozstrzygnięcia na podstawie kwestionowanej regulacji. Jak Trybunał podkreśla w swoim orzecznictwie, przesłanka ta oznacza konieczność nie tylko uprawdopodobnienia, że w sprawie skarżącego doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa podmiotowego lub konstytucyjnej wolności, ale także wykazania, że to właśnie w treści zakwestionowanego przepisu należy upatrywać źródło tego naruszenia i że jego uchylenie doprowadzi do sanacji tego naruszenia.

3. Rozstrzygnięciem, z wydaniem którego skarżąca wiąże naruszenie przysługujących jej praw, jest odmowa wszczęcia śledztwa w sprawie popełnienia przez członków NRA przestępstwa opisanego w art. 231 § 2 kk. Odmowa ta została uzasadniona faktem, że zaskarżony przepis Prawa o adwokaturze przewidywał przyznanie kompetencji NRA do uchwalania regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej, a skoro tak, to NRA – uchwalając ten akt – nie mogła działać z przekroczeniem uprawnień. Rozstrzygnięcie to nie dotyczyło zatem konstytucyjnego prawa skarżącej, jakim jest wolność wyboru i wykonywania zawodu, lecz odpowiedzialności karnej członków NRA. Nawet jednak gdyby przyjąć, że odmowa wszczęcia postępowania karnego ograniczyła prawo skarżącej, o którym mowa w art. 65 Konstytucji, to ochrony tego prawa nie można by dochodzić w trybie skargi konstytucyjnej. W przypadku bowiem, w którym Trybunał przychyliłby się do stanowiska skarżącej i uznał przepis Prawa o adwokaturze za niekonstytucyjny, nadal nie byłoby – ze względu na specyfikę odpowie-

działności karnej – podstaw do wydania rozstrzygnięcia o odmiennej treści niż dotychczasowa. W momencie, w którym członkowie NRA dopuścili się zarzuconego im czynu, działali oni w granicach prawa i uznanie przepisu za niekonstytucyjny tej okoliczności nie zmienia. Zasady prawa karnego intertemporalnego – a przede wszystkim konstytucyjna zasada *nullum crimen sine lege* – uniemożliwia bowiem skazanie za czyn, który w czasie jego popełnienia nie realizował znamion typu czynu zabronionego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 3 i w zw. z art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 1997 r., Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.